Gesprek tussen Staatssecretaris Van der Burg en de gemeente Tubbergen over AZC Albergen

Datum: Woensdag 25 januari 2023
Aanwezig: De heer E. van der Burg (staatssecretaris Justitie en Veiligheid)
5.1.2e (5.1.2e)
5.1.2e 5.1.2e
De heer J. Kapteijns (plaatsvervangend voorzitter bestuur COA)
Mevrouw J. Hermans (waarnemend burgemeester gemeente Tubbergen)
Mevrouw U. Bekhuis (wethouder gemeente Tubbergen)
5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e)
5.1.2e

Agenda

1. Voorstelronde (inclusief digitale vergaderafspraken m.b.t. gebruik 'handje')
2. Delen stand van zaken
    a. Algemene situatie Albergen
    b. Heersend gebrek aan vertrouwen in Ministerie, COA bij inwoners
    c. Zorgen om afnemend vertrouwen bij inwoners en gemeenteraad
3. Knelpunten in de voortgang
    a. Financiële regeling (inhoud en proces)
    b. Vergunningaanvraag
4. Samenvatting / gemaakte afspraken
5. Afsluiting

Aanleiding

Er is op 19 september 2022 een kaderovereenkomst gesloten tussen het Rijk, het COA en de gemeente Tubbergen over de vestiging van een AZC aan de Gravendijk 6 te Albergen (voormalig hotel 't Elshuys). In deze kaderovereenkomst zijn afspraken gemaakt over:

- Uitgangspunt dat opvang humaan en proportioneel moet zijn
- Aantallen en samenstelling van de bewoners
- Veiligheid
- Overige voorzieningen
- Duur van de opvang

In de kaderovereenkomst is tevens het volgende opgenomen:
Een financiële regeling met het Rijk zodanig dat de gemeente Tubbergen en haar inwoners op geen enkele wijze financiële nadelen van deze opvang ondervindt.
…

De verdere uitwerking van de hiervoor omschreven kaders wordt overgedragen aan de gemeente en het COA

Nadien is tussen gemeente en COA overeenkomen dat de opvang in Albergen maximaal 10 jaar behelst. Dit is ook door middel van een collegebesluit bekrachtigd.

Gemeente en COA zijn, samen met vertegenwoordigers van 'Albergen' en de wijkagent in gesprek om te komen tot een bestuursovereenkomst, waar het veiligheidsplan onderdeel van uit gaat maken. De uitvoerbaarheid van de bestuursovereenkomst is voor een belangrijk deel afhankelijk van de financiële regeling met het Rijk. Om de opvang van asielzoekers en statushouders bij 't Elshuys mogelijk te kunnen maken, moet er een bestuursovereenkomst zijn ondertekend en een omgevingsvergunning zijn verleend. Een omgevingsvergunning is bovendien nog niet aangevraagd bij de gemeente. Zolang er dus geen duidelijkheid is over de uitvoerbaarheid van de bestuursovereenkomst en er geen omgevingsvergunning is verleend, kan er geen opvang plaatsvinden.

Wat is het probleem?
Ondanks vele pogingen van het COA en de gemeente lukte het niet om een afspraak te maken met het ministerie om de financiële regeling te bespreken. Tot tweemaal toe is een gemaakte afspraak afgezegd ofwel zonder bericht geannuleerd. Vervolgens is contact met het ministerie telkens onmogelijk gebleken. De gemeente en het COA willen duidelijkheid over de vraag of de bestuursovereenkomst uitvoerbaar is, zowel juridisch als financieel. De gemeente is van mening dat het Rijk haar afspraak moet nakomen.

Wat zijn de gevolgen?
Na een periode waarin de emoties zeer hoog opliepen bij inwoners van Albergen, zijn gemeente en COA inmiddels in gesprek met vertegenwoordigers van 'Albergen'. We hebben hen gevraagd om mee te denken over een veiligheidsplan, waarin afspraken over gewenste maatregelen rond de locatie worden vastgelegd en geborgd. Echter, we zijn nu op een punt aanbeland, waarin de juridische en financiële haalbaarheid moet worden beoordeeld. Doordat nog steeds geen enkel zicht is op deze duidelijkheid en er evenmin een omgevingsvergunning is aangevraagd, vragen betrokkenen zich het volgende af:

- Worden we wel serieus genomen?
- Hoe groot is de noodzaak voor een AZC in Albergen als het Rijk niet eens de moeite neemt om in gesprek te gaan?
- Hoe groot is de noodzaak voor een AZC in Albergen als er nog steeds geen omgevingsvergunning is aangevraagd?

Dit heeft als gevolg dat het vertrouwen in de met name het Ministerie en het COA (verder) afneemt en het wantrouwen groeit. Dat heeft ook (mede) zijn weerslag op concrete werkzaamheden die het COA en/of de gemeente momenteel uitvoert. De (juridische) correctheid wordt telkens in twijfel getrokken. De gemeente wordt vrijwel dagelijks gevraagd of de werkzaamheden zijn toegestaan of niet. De provincie Overijssel ontvangt bovendien bijna even zo vaak verzoeken om handhaving t.a.v. de Nb-wet. Ook informatie die in de nieuwsbrief wordt geplaatst wordt anders geïnterpreteerd dan is beoogd.

Ook merken we dat de groep inwoners in Albergen die er wat genuanceerder in zit, zo langzamerhand het vertrouwen verliest. Dit is ook langzaam zichtbaar bij de gemeenteraad, die haar verantwoordelijkheid heeft genomen in deze precaire situatie.

Waarom dit gesprek?
Gemeente en COA steken momenteel veel tijd en energie in de totstandkoming van de bestuursovereenkomst, inclusief veiligheidsplan. Datzelfde geldt ook voor 'Albergen'. Het Rijk is nu aan zet om de woorden die in de kaderovereenkomst staan, om te zetten in een concrete financiële regeling inclusief uitvoering. Dit betekent:

1. Vergoeding door het Rijk van:
    a. Inwonersbijeenkomsten / communicatie
    b. Juridische bijstand omwonenden
    c. Ureninzet personeel, al dan niet speciaal ingehuurd (voorbereidende fase tot en met de exploitatiefase)
    d. Uitvoering (concept)veiligheidsplan[1]:
    e. Lichtmasten omgeving AZC en aangrenzende wegen; aanleg, beheer en onderhoud
    f. 0-meting veiligheidsgevoel
    g. Uitvoeren veilig wonen scan
    h. Maatregelen die volgen uit veilig wonen scan
    i. Aanpassen parkeerplaatsen t.b.v. laden/lossen, K+R, pakketbezorging
    j. Vergoeding aanschaf private preventieve middelen omwonenden (zoals camera's, hang- en sluitwerk, inbraakalarm, etc.)
    k. Beveiliging bedrijventerrein
    l. Taxi- vervoersvergoeding kinderen/jeugd

[1] nog geen inhoudelijke/juridische beoordeling geweest t.a.v. haalbaarheid en wenselijkheid

m. Personenalarmering
n. Speciaal meldpunt
o. Planschadevergoeding
p. Vergoeding (tijdelijke) vermindering woongenot
q. Vergoeding inzet vrijwilligers m.b.t. ontmoetings- en activiteitenplan
r. …

2. Procesafspraken
    a. Declareren gemaakte kosten als bedoeld onder 1 door zowel gemeente en omwonenden → loket / uitvoering bij COA → absolute voorkeur!!
        i. Wanneer dat niet mogelijk blijkt, kan de gemeente deze rol op zich nemen, onder de strikte voorwaarde dat er garantie moet zijn dat de gemaakte kosten en ureninzet gedeclareerd kunnen worden bij het Rijk.
    b. Gemeente hanteert de reguliere procedure m.b.t. planschadevergoeding. De daadwerkelijke vergoeding kan door gemeente worden verhaald bij het Rijk.
    c. Namen contactpersonen bij Rijk
    d. Uiterlijk 15 februari 2023 (?) duidelijke afspraken